

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **H. J.**, zast. JUDr. Marií Nedvědovou, advokátkou se sídlem Jižní 1820/37, Česká Lípa, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 3. 2020, čj. 12651/20/5100-41453-712735, o návrhu žalobkyně na přikázání věci Městskému soudu v Praze

t a k t o :

- I. Žalobkyni **se přiznává** osvobození od soudních poplatků za návrh na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti.
- II. Návrh na přikázání věci **se zamítá**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně podala žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 3. 2020 k Městskému soudu v Praze. Městský soud v Praze usnesením ze dne 5. 5. 2020, čj. 10 Af 18/2020-18, postoupil věc Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Žalobkyně následně podala návrh na přikázání věci Městskému soudu v Praze (návrh na delegaci vhodnou).

[2] V návrhu na přikázání věci jinému soudu žalobkyně uvedla, že napadené rozhodnutí žalovaného se týká nemovité věci, která je v obvodu Městského soudu v Praze, v jehož obvodu žalobkyně také bydlí. Přikázání k tomuto soudu by bylo vhodné z důvodu rychlosti a hospodárnosti řízení. Žalobkyně vychází z toho, že u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci je již přes devět let vedeno insolvenční řízení proti jejímu manželovi. V rámci tohoto insolvenčního řízení jsou vedeny také incidenční spory, které se týkají žalobkyně. Žalobkyně i její manžel opakovaně poukazovali na porušování zákona ze strany tohoto soudu. S ohledem na uvedené má žalobkyně za to, že jsou v projednávané věci dány vážné důvody pro přikázání věci jinému soudu než místně příslušnému.

[3] Městský soud v Praze zaslal návrh na přikázání věci k vyjádření žalovanému, který se k návrhu ve stanovené lhůtě nevyjádřil.

[4] NSS vyzval žalobkyni usnesením ze dne 10. 6. 2020 k zaplacení soudního poplatku za návrh na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti. Žalobkyně poté požádala o osvobození od soudních poplatků. Uvedla, že je zcela nemajetná, nepracuje, nepobírá žádné dávky ani důchod. Na majetek jejího manžela byl prohlášen konkurs a dosud nebylo vypořádáno společné jmění manželů. Náklady na živobytí hradí žalobkyně z důchodu svého manžela.

[5] NSS nejprve rozhodl o žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[6] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[7] Pro rozhodnutí o částečném osvobození od soudních poplatků tedy musí být naplněny následující podmínky: účastník požádal o osvobození, jeho návrh není zjevně neúspěšný a doložil nedostatek příjmů. Pro rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu musí navíc existovat zvlášť závažné důvody pro takové osvobození.

[8] NSS dospěl k závěru, že žalobkyně splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.

[9] Návrh žalobkyně nelze považovat za „zjevně neúspěšný návrh“ ve smyslu citovaného ustanovení a např. rozsudku NSS ze dne 19. 12. 2007, čj. 7 Afs 102/2007-72. Případnou neúspěšnost jejího návrhu nelze zjistit bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačně, nesporně a okamžitě.

[10] NSS dospěl k závěru, že je splněna rovněž třetí z podmínek pro přiznání osvobození žalobkyně od soudních poplatků v řízení o jejím návrhu, a sice nedostatek příjmů. Žalobkyně momentálně nedisponuje takovým množstvím finančních prostředků, kterými by mohla uhradit soudní poplatek. Nelze bez dalšího konstatovat, že prostředky, které má žalobkyně k dispozici, by jí umožňovaly bránit svá práva u soudu, aniž by zaplacení soudního poplatku mělo nepřiměřený dopad do jejích majetkových poměrů. Žalobkyně a její manžel mají takové množství peněžních prostředků, které mohou vynakládat pouze na úhradu základních životních potřeb.

[11] Zdejší soud dále posuzoval, zda existují zvlášť závažné důvody pro přiznání úplného osvobození od soudních poplatků. Jedná se o důvody, které zjevně svědčí o nedostatku či nemožnosti obstarání prostředků k hájení práv. S ohledem na skutečnost, že finanční prostředky žalobkyně jsou velmi nízké (navíc se jedná o finanční prostředky jejího manžela) a postačí pouze na pokrytí základních životních potřeb žalobkyně a jejího

pokračování

manžela, je splněna také podmínka pro úplné osvobození od soudních poplatků, neboť se jedná o zvlášť závažný důvod opodstatňující osvobození v plné výši.

[12] Vzhledem k tomu, že žalobkyně byla osvobozena od placení soudního poplatku za návrh na přikázání věci jinému soudu, může NSS současně rozhodnout také o samotném návrhu žalobkyně.

[13] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.

[14] Rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Liberecký kraj. Sídlo správního orgánu, který vydal rozhodnutí v prvním stupni, je Liberec, jenž se nachází v obvodu Krajského soudu v Ústí nad Labem. Je proto nepochybné, že místně příslušný soud v projednávané věci podle § 7 odst. 2 s. ř. s. je Krajský soud v Ústí nad Labem.

[15] Podle § 9 odst. 2 s. ř. s. NSS může věc přikázat jinému než místně příslušnému krajskému soudu, je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné.

[16] Dle usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 4. 2004, čj. Nad 138/2003-26, č. 305/2004 Sb. NSS, je delegace vhodná „výjimkou ze zásady trvání místní příslušnosti a z ústavní zásady zákonného soudu a soudce, a proto k ní lze přistoupit pouze v těch ojedinělých případech, v nichž by projednání věci jiným než místně příslušným krajským soudem znamenalo z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější posouzení věci“. Taktéž Ústavní soud ve své judikatuře zdůrazňuje, že delegace jinému než místně příslušnému soudu, která umožní hospodárnější a rychlejší či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější projednání věci, je výjimkou, kterou je třeba vykládat restriktivně (srov. např. nález ze dne 2. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 938/10).

[17] Důvody delegace vhodné mohou spočívat v povaze a předmětu řízení nebo mohou vycházet od účastníků a jejich poměrů či jiných skutečností. Pojem hospodárnost řízení přitom nelze vztahovat pouze k nákladům řízení, které vznikají účastníkům řízení, ale je zapotřebí na něj nahlížet v kontextu celého řízení, a především jej vykládat v úzké souvislosti s pojmem rychlosti řízení, jakož i jinými důležitými důvody pro delegaci vhodnou (srov. usnesení NSS ze dne 14. 11. 2013, čj. Nad 55/2013-89).

[18] NSS upozorňuje, že delegace jinému než místně příslušnému soudu představuje průlom do ústavního principu zákonného soudu, vyjádřeného v článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tak, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu a soudce stanoví zákon. Důvody pro odnětí věci místně příslušnému soudu musí být s ohledem na výjimečnost použití tohoto institutu tak závažné a natolik významné, aby odůvodňovaly průlom do zmíněného ústavního principu.

[19] Po posouzení okolností projednávané věci NSS dospěl k závěru, že neodůvodňuje prolomení ústavního principu na zákonného soudce a návrh žalobkyně zamítl. NSS vycházel především z toho, že žalobkyně netvrdila žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by Městský soud v Praze byl danou věc schopen lépe posoudit např. po skutkové stránce. V tomto ohledu nelze považovat za relevantní tvrzení žalobkyně, podle kterých je nespokojena s průběhem jiných řízení u Krajského soudu v Ústí nad Labem, z čehož dovozuje, že lépe by posoudil věc právě Městský soud v Praze. Nelze polemizovat nad tím, který soud by danou věc posoudil lépe. Ani skutečnost, že žalobou napadené správní rozhodnutí se týká nemovité věci v obvodu Městského soudu v Praze, nemůže sama o sobě odůvodnit přikázání věci jinému soudu. Žalobkyně netvrdí ani jiné závažné okolnosti, jež by jí znemožnily osobní účast na případném jednání u Krajského soudu v Ústí nad Labem či které by měly za následek vznik neúměrných nákladů v souvislosti s řízením u tohoto krajského soudu.

[20] NSS proto neshledal, že by přikázání věci Městskému soudu v Praze bylo vhodnější z hlediska hospodárnosti a posouzení věci např. z hlediska skutkové stránky. Osobní poměry žalobkyně také neodůvodňují přikázání věci jinému soudu: u Městského soudu v Praze není vedena věc, která by s nyní posuzovanou souvisela takovým způsobem, že by bylo vhodnější, aby je posoudil jeden soud (srov. usnesení NSS ze dne 6. 5. 2020, čj. Nad 23/2020-108, ze dne 27. 2. 2020, čj. Nad 217/2019-50, ze dne 28. 11. 2019, čj. Nad 216/2019-85). Skutečnosti tvrzené žalobkyní nejsou natolik významné a závažné, aby věc byla přikázána jinému soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. července 2020

Ondřej Mrákota
předseda senátu